

Ελληνισμός και Ευρώπη

Ορισμένοι εγκέφαλοι στην **Ενωμένη Ευρώπη** επιχειρούν να μας πείσουν ότι ο πολιτισμός στην Ευρώπη ξεκίνησε επί ολιγογράμμου **Καρλομάγνου**, που πράγματι θέλησε να εκπολιτίσει

τους λαούς της Δυτικής Ευρώπης. Ξεκίνησε προφανώς με ...παρθενόγνεση και χωρίς καμία συμμετοχή της ανατολικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και του ελληνικού πολιτισμού...

Με την πρόταση των δυτικοευρωπαϊκών εγκεφάλων θυμηθήκαμε μίαν ιστορία που περιγράφει ο μεγάλος Γάλλος ιστορικός **Paul Lemerle** στο πόνημά του, που έχει μεταφραστεί και στα ελληνικά «**Ο πρώτος Βυζαντινός πολιτισμός**», σε θαυμάσια μετάφραση της κ. **Μαρίας Νυσταζοπούλου - Πελεκίδου** και έκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος της **Εθνικής Τραπέζης**. Αντιγράφουμε λοιπόν από κει το πόσο ένα ελληνικό χειρόγραφο συγκίνησε τα πνεύματα της **Καρολίγγειας** εποχής. Πρόκειται για ένα θρησκευτικό χειρόγραφο των έργων του **Ψευδοδιονυσίου του Αρεοπαγίτη**, που συνοδεύτηκε με μοναδικό θρύλο και θεωρήθηκε σχεδόν ως ...ιερό λείψανο. Το συγκεκριμένο χειρόγραφο το έφεραν δώρο στον Λουδοβίκο τον ευσεβή, το **827**, στην **Κομπιένη**, απεσταλμένοι του **Ελληνα Αυτοκράτορα Μιχαήλ του Τραυλού**. Μόλις το εναπόθεσαν, με εντολή του βασιλέα, στο αβαείο του **Αγίου Διονυσίου**, την παραμονή της εορτής του **Αγίου**, στις **8 Οκτωβρίου 827**, το πολύτιμο αυτό χειρόγραφο έκανε μέσα στην ίδια νύχτα 19 θαυματουργές θε-

«**Οι Δυτικοευρωπαίοι του 9ου αιώνα που εισήγοντο στην ομορφιά της ελληνικής παιδείας ήταν σαν να έβρισκαν τον παράδεισο**»

ραπίες. Από τότε όλοι θα θεωρήσουν ότι ο συγγραφέας του ήταν ταυτοχρόνως ο **Αθηναίος μαθητής του αποστόλου Παύλου, ο Απόστολος της Γαλατίας**, ο πρώτος επίσκοπος του **Παρισιού** και ο ιδρυτής του αβαείου...

Αλλά το χαριτωμένο που διηγείται ο **Λεμέρλ** είναι το πώς έγινε η μετάφραση του έργου στα λατινικά. Υστερα από προσεκτική παραβολή με το ελληνικό χειρόγραφο, που βρίσκεται σήμερα στην **Εθνική Βιβλιοθήκη του Παρισιού**, ο **π. Τερύ**, καθολικός ιερέας που ερεύνησε το ζήτημα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η μετάφραση είναι έργο τριών προσώπων, που δούλευαν μαζί: ενός αναγνώστη, που διάβαζε δυνατά το ελληνικό κείμενο λέξη προς λέξη (σ' αυτό οφειλονται και τα αναγνωστικά λάθη που προέρχονται από σύγχυση γραμμάτων της μεγαλογράμμητης γραφής ή και από κακό χωρισμό των λέξεων), ενός μεταφραστή που έλεγε πάλι δυνατά την αντίστοιχη λατινική (και ο οποίος έκανε λάθος όταν δεν άκουγε καλά την ελληνική λέξη ή δεν την ήξερε) και τέλος ενός γραφέα που έγραφε (και που σημείωνε καμιά φορά δύο λέξεις λατινικές για μια ελληνική, όταν ο μεταφραστής δίσταζε και ξαναγύριζε για να διορθώσει μια κακά μεταφρασμένη λέξη)!!!! Η μετάφραση έγινε από μοναχούς που πιθανόν ήταν Έλληνες.

Οι Δυτικοευρωπαίοι του 9ου αιώνα, που εισήγοντο στην ομορφιά της ελληνικής παιδείας ήταν σαν να έβρισκαν τον παράδεισο και παραδέχονταν ότι ήταν πολύ πίσω σε πολιτισμό. Ο Ιρλανδός σοφός **Εριουγκένα** ή **Εριγένης**, κατά το ελληνικότερο, που πήγε στη Γαλλία κατά τα τέλη του πρώτου μισού του 9ου αιώνα, όπου και πιθανότατα έμαθε ελληνικά, ομολογούσε συχνά ότι έκανε πολλά λάθη στις μεταφράσεις που επιχειρούσε από τα ελληνικά γιατί, όπως ο ίδιος χαρακτηρίζει τον εαυτόν του, ήταν «υπερβολικά αγροίκος και νεοσύλλεκτος των ελληνικών σπουδών».

Όμως ενώ όλοι στη Δύση έβλεπαν την υπεροχή των ελληνικών γραμμάτων δεν ήθελαν να παραδεχθούν την πολιτισμική

ανωτερότητα της Ανατολής, ταυτόχρονα δε ήθελαν και τη χειραφέτησή τους. Ο **π. Μάρκος Φώσκολος** στο πόνημά του για την ιστορία της Καθολικής Εκκλησίας γράφει ότι «ο εκχριστιανισμός των **Φράγκων**, των πρώτων βαρβάρων που ήταν καθολικοί, στάθηκε η πρώτη πέτρα στην ανοικοδόμηση της μεσαιωνικής χριστιανικής Ευρώπης». Είναι η αντίληψη και των σημερινών **Ευρωπαίων** που προτείνουν να ξεκινήσει από κει η ιστορία της **Ευρώπης**. Και ο **π. Φώσκολος** εξηγεί το γιατί. Ο **Πάπας** δίνοντας το **754** το βασιλικό χρίσμα στον **Πιπίνου** χειραφετείται για πρώτη φορά και οριστικά από τον αυτοκράτορα της **Νέας Ρώμης**. Μέχρι τότε ήταν ένας πιστός βυζαντινός υπήκοος. Σε δύο χρόνια αποκτά, με την υποβοήθηση του **Πιπίνου** και δικό του κράτος και γίνεται ηγεμών του «ποντιφικικού κράτους». Ετσι το **756** ο πάπας γίνεται κι ένας κοσμικός μονάρχης, θεωρητικά ανεξάρτητος από πολιτικές πιέσεις...

Η συμμαχία **Φράγκων** και **Πάπα** ενισχύθηκε στα **800**, όταν ο **Πάπας Λέοντας ο 3ος** έστειψε «Ρωμαιο αυτοκράτορα της Δύσης» τον **Καρλομάγνο** (**768-814**), **γιο του Πιπίνου**. Ο Αυτοκράτορας κατέκτησε μεγάλο μέρος της **Ευρώπης** και γι' αυτό θεωρείται ότι την ένωσε για πρώτη φορά... Όμως ο **Πάπας** δεν έπαυσε να θεωρεί τον εαυτόν του μονοκράτορα στην **Εκκλησία**. Σύμφωνα με τη σκέψη του **Πάπα Νικολάου του 1ου** (**858-867**) αυτός και οι διάδοχοί του ήταν άμεσα επιφορτισμένοι από το **Θεό** με τη διαχείριση της απολύτρωσης των ανθρώπων σε **Ανατολή** και σε **Δύση** και έχει την εξουσία να κρίνει όλους, αλλά από κανένα δεν μπορεί να κριθεί, ακόμα και από τον αυτοκράτορα... Στη σκέψη του ξεχωρίζει η πεποίθηση πως κι αυτή η επισκοπική εξουσία πηγάζει από την παπική... Τις πεποιθήσεις του αυτές θέλησε ο **Πάπας Νικόλαος ο 1ος** να περάσει και στην ανατολική ρωμαϊκή αυτοκρατορία, αλλά εκεί βρήκε αντίσταση από τον **Πατριάρχη Φώτιο** το μεγάλο. Ο **Φώτιος** επιτέθηκε βίαια στη **Ρώμη**, γιατί αυτή προσπάθησε να προσεταιριστεί τους **Βουλγάρους**, παρά το ότι αυτοί ήταν υπό τη δικαιοδοσία του **Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης**... Επιπλέον ο **Φώτιος** κατηγορήσε τον **Πάπα** για καινοτομίες, επειδή στην **Καθολική Εκκλησία** είχε εισαχθεί το **794** στο **Σύμβολο της Πίστεως** το **Φιλιόκβε** και σε σύνοδο που συνεκάλεσε στη **Βασιλεύσουσα** καταδίκασε τον **Πάπα** ως αιρετικό, τον αφόρισε και χαρακτήρισε παράνομες τις προσπάθειες της **Ρώμης** να υπεισέρχεται σε θέματα και προβλήματα που αφορούν στην **Ανατολική Εκκλησία**.

Είναι φανερό ότι μέχρι τότε η **Δύση** επιχειρούσε να εισχωρήσει και να υποτάξει την **Ανατολή**, αλλά χωρίς να τη θεωρεί κάτι διαφορετικό... Όμως η κοσμική παντοδυναμία που είχε αποκτήσει στην **Ιταλία** και γενικά στη **Δυτική Ευρώπη** ο **Πάπας** οδήγησε πολλές και μεγάλες οικογένειες να προσπαθούν να καταλάβουν τον παπικό θρόνο με κάθε δυνατό τρόπο. Είναι χαρακτηριστικό ότι **44** πάπες πέρασαν από το θρόνο της **Ρώμης** μέσα σε περίοδο **167** χρόνων (**882-1049**)!!!! Η ρωμαϊκή οικογένεια του **Θεοφύλακτου** και της γυναίκας του **Θεοδώρας** και των δύο θυγατέρων της, **Θεοδώρας** και **Μαρωντίας**, ήλεγχε τις εκλογές των **Παπών** για πολλά χρόνια. Ο οποιοσδήποτε μπορούσε να γίνει πάπας αρκεί να είχε την εύνοια της συγκεκριμένης οικογένειας, που με την ίδια ευκολία πού τον διάλεγε μπορούσε και να τον δολοφονήσει...

Πολιτική αφροσύνη

Μέσα σ' αυτό το σκοτεινό κι αιματοβαμμένο ανεβοκατέβασμα των παπών γεννήθηκε και η φήμη της λεγόμενης «**Πάπας Ιωάννης**», που λέγεται πως έζησε γύρω στα **885**. Ο **θρύλος** αυτός που μέχρι το τέλος του Μεσαίωνα είχε μετατραπεί σε αληθινή ιστορία, όπως αναφέρει ο **π. Φώσκολος**, δημιουργήθηκε από το γεγονός ότι διάφορες γυναίκες κυβερνούσαν ουσιαστικά το εκκλησιαστικό κράτος, διαλεγόμενες για πάπα ανάμεσα στους εραστής και τα παιδιά τους, όποιον έκριναν εκείνες ως συμφερότερο!!!

Κι ενώ αυτή ήταν η κοινή πορεία Ανατολής και Δύσης στην **Ευρώπη** από τον **9ο έως τον 11ο** αιώνα, οι ιστορικοί της **Δύσης** την ξεχωρίζουν... Ο **Διονύσιος Ρώμας** εξηγεί τη στάση τους με την «παραδοσιακή αντιπάθεια» για την **Ανατολική Εκκλησία** και την αντίστασή της να υποταχθεί στον **Πάπα**. Αλλά υπάρχει και η αγανάκτησή τους ότι δεν υπάρχει κάτι που να μην το διδάχθηκαν από τον ελληνικό πολιτισμό... Ο **Ρώμας** υπενθυμίζει ότι στα μέσα του περασμένου αιώνα η **Δύση** κοίταζε το **Βυζάντιο** με τα μάτια του **Γίββωνα**, δηλαδή ως «μια θλιβερή περίοδο παρακμής της **Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας**»... Αλλά το μίσος των Δυτικών για την ανωτερότητα του ελληνικού πολιτισμού οδήγησε στην **Αλωση της Κωνσταντινούπολης**, το **1204**, από τους **...Σταυροφόρους**, από την οποία ουδέποτε συνήλθε η **Αυτοκρατορία**. Ο μέγας επίσης ιστορικός **Ράνσιμαν** παρατηρεί ότι «ουδέποτε διεπράχθη κατά της ανθρωπότητας τοιοῦτον ἔγκλημα... Οχι μόνο προκάλεσε την καταστροφή και το διασκορπισμό όλων των θησαυρών του παρελθόντος, τους οποίους με ευλάβεια είχε συγκεντρώσει το **Βυζάντιο**· όχι μόνο κατέφερε θανάσιμο πλήγμα στον πολιτισμό, ο οποίος ήταν ακόμη σφριγών και μέγας, αλλά απέβη επίσης πράξις πολιτικής αφροσύνης». Όμως η αφροσύνη φαίνεται πως συνεχίζεται.

